

MISKOLCI EGYETEM
GÉPÉSZMÉRNÖKI ÉS INFORMATIKAI KAR

Szoftvertesztelés
Alapok

GEIAL31H-B

Tompa Tamás
egyetemi tanársegéd
Általános Informatikai Intézeti Tanszék

Miskolc, 2019

Szoftvertesztelés - Bevezetés

○ Mi a tesztelés, miért van rá szükség?

- a szoftver termékben meglévő **hibákat** még az üzembe helyezés előtt **megtaláljuk**, ezzel **növeljük a termék minőségét**, megbízhatóságát
- Lesz-e hiba a szoftverben?
  - tuti :) -> emberek fejlesztik
  - forgalmi vizsga analógia
- programok hibái
  - meghibásodás: a rendszer működése eltér az elvárt eredménytől (*failure*)
  - emberi hiba
    - helytelen használat miatt, helytelen tevékenység (*error, mistake*)
    - szoftverhiba hiba, belső hiba, nem az elvárt viselkedés (*bug, defect, fault*)

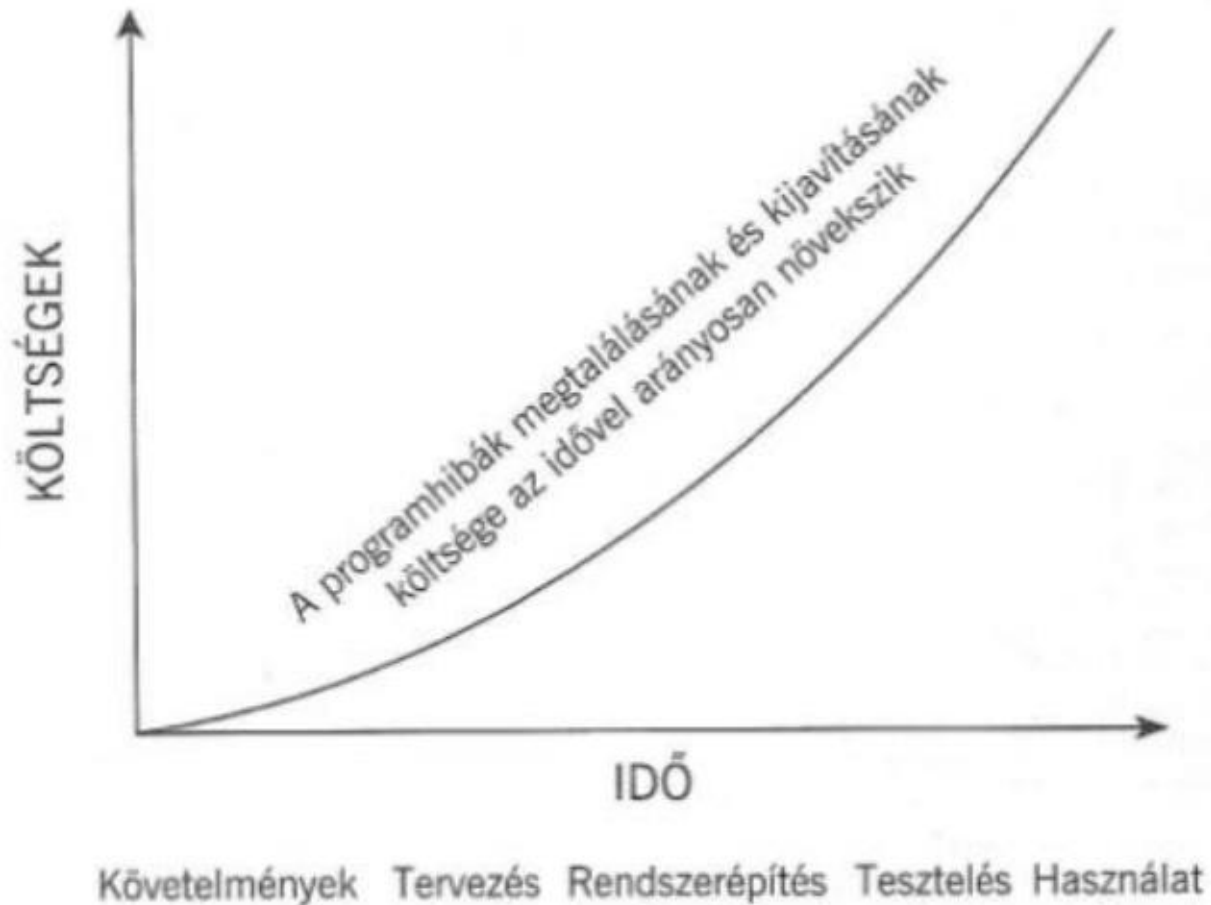
Szoftvertesztelés - Bevezetés

- Folyamat, nem egyszeri tevékenység
  - tesztelő végzi: szakma képviselője, aki azért dolgozik, hogy az ügyfél megfelelően működő szoftvert használjon, és azzal elégedett legyen
- Az összes szoftverfejlesztési életciklushoz kapcsolódik
  - bármely szinten előfordulhat programhiba
  - minél hamarabb találják meg annál olcsóbb javítani
- *A szoftvertesztelés a forráskód tesztelését jelenti?*

Szoftvertesztelés - Bevezetés

Szoftver minősegbiztosítás

- Adott a szoftver specifikációja
  - követelmények halmaza
- Cél
  - úgy implementálni a szoftvert, hogy az megfeleljen a specifikációnak
  - illetve a vele szemben támasztott követelményeknek
- Honnan tudjuk, hogy teljesíti a specifikációt?
  - Tesztelés
    - követelmények teljesülésének ellenőrzése
    - tesztelni nem csak forráskódot lehet

Definíció

- Az összes szoftverfejlesztési folyamathoz kapcsolódó, akár statikus, akár dinamikus folyamat, amely kapcsolatban áll a szoftvertermékek tervezésével, elkészítésével és kiértékelésével, hogy megállapítsa, a szoftvertermék teljesíti-e a meghatározott követelményeket és megfelel-e a célnak.

Dijkstra: „A tesztelés a hibák jelenlétét, és nem a hibamentességet tudja kimutatni.”

Definíció értelmezése

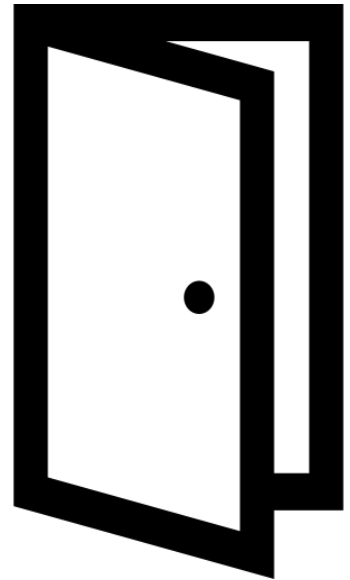

- Statikus, dinamikus folyamat: programhibák keresése úgy, hogy a futó teszt eredményeinek bemutatás céljából futtatjuk a szoftverkódot (dinamikus) és lehet úgy is, hogy nem (statikus).
  - a statikus magába foglalja a dokumentumok felülvizsgálatát beleértve a forráskódot is
- Tervezés: tesztelést menedzselni kell, meg kell tervezni, mit és hogyan szeretnénk
- Követelmény: olyan feltétel vagy képesség, amely a felhasználó számára egy probléma megoldásához vagy egy adott cél eléréséhez szükséges
- Nem csak kódot lehet tesztelni
  - követelményeket, specifikációkat, dokumentumokat

Ajtó példa

- A megrendelő a cégtől egy ajtót szeretne
- A szoftver, mint ajtó
  - a csapat minden tagja az ajtón dolgozik
  - milyen legyen az ajtó?
  - mekkora legyen a mérete?
  - milyen zár legyen rajta?
    - akasztós, tolós, újjlenyomat olvasós, retina szkenneres, dns elemzős
  - a csapat minden tagjának tudnia kell, hogy milyen egy ajtó?
    - nem -> menedzsment
  - amit tudnia kell
    - a kód amit ír az az ajtó része és az **működjön**
    - honnan tudni, hogy a kód működik?
      - tesztelés...
  - Pl zár fejlesztése majd kipróbálása
    - ez egy tolóajtó : D -> nem jó a zár -> hiányzó információ
    - a zár egy komponens -> önmagában működő a zár (egységteszt - ok), de a rendszer részeként? (integrációs teszt -> failure)

Tesztelési alapelvek

---

1. **A tesztelés a hibák jelenlétét jelzi:** felfedik azokat, de nem azt fedik fel, hogy nincs
2. **Nem lehetséges kimerítő teszt:** minden bementi kombinációt lehetetlen tesztelni... Magas prioritású részek és triviális esetek tesztelése
3. **Korai teszt:** az életciklus minél korábbi szakaszában elkezdni -> költségek csökkentése
4. **Hibák csoportosulása:** véges idő áll rendelkezésre, azokra a modulokra kell koncentrálni ahol a hibák a legvalószínűbbek
5. **Féregirtó paradoxon:** újratesztelés során mindig ugyanazon tesztesetek futtatása, egy idő után nem találunk újabb hibát (alkalmazkodik a féreg a teszthez). -> Tesztszintek bővítése.
6. **A tesztelés függ a körülményektől:** atomerőmű vs. beadandó, 10 nap vs. 1 éjszaka
7. **Hibátlan rendszer téveszméje:** használhatatlan szoftvert nem érdemes tesztelni, hibák javítása <-> elégedetlen megrendelő

Tesztelési technikák

○ Feketedobozos (black-box)

- specifikáció alapú, a **specifikáció alapján** készülnek a tesztesetek
- forráskód ismerete nélkül -> funkcionalitás
- szükség van a futtatható szoftverre
- „adott bemenet – adott kimenet” párok tesztelése

○ Fehérdobozos (white-box)

- strukturális teszt, a **forráskód alapján** készülnek a tesztesetek
- ismert a forráskód -> olvasható a konkrét működés
- lefedettség definíciója
  - a struktúra hány százalékát tudjuk tesztelni a meglévő tesztesetekkel
  - struktúra: általában a kódsor, metódus, elágazás, osztály, modul, funkció stb.
  - struktúra tesztelésére egység (unit) teszt

Tesztelési szintek

- **Fejlesztői teszt (a fejlesztő cég alkalmazottjai végzik)**
  - **Komponensteszt**
    - a rendszer egy komponensét teszteli önmagában
    - általában fehérdozozos teszt (ismert a forráskód)
    - unit-teszt (metódusokat tesztel)
    - modul teszt (nem funkcionális tulajdonságok tesztelése: memóriaszivárgás, sebesség, szűk keresztmetszet)
  - **Integrációs teszt**
    - interfészek tesztelése
    - komponens-komponens között: komponensek közötti kölcsönhatások
    - rendszer-rendszer között: rendszer és más rendszerek közötti kölcsönhatások
  - **Rendszerteszt**
    - a rendszer egészét, az összes komponens együtt teszteli
    - megfelel-e követelmény specifikációnak, a funkcionális specifikációnak, a rendszertervnek.

Tesztelési szintek

- **Átviteli teszt (végfelhasználók végzik)**
  - az egész rendszer teszteli, de **felhasználói szempontból**
- alfa teszt
  - kész termék tesztje a fejlesztő cégnél, de nem a fejlesztő csapat által
  - több millió véletlen egérekattintás
- béta teszt
  - végfelhasználók egy szűk csoportja végzi
  - Pl. játékoknál még kiadás előtt elküldik néhány fan-nak

Tesztelési szintek

- **Átviteli teszt (végfelhasználók végzik)**
  - felhasználói átvételi teszt
    - majdnem az összes felhasználó megkapja a szoftvert és az éles környezetben használatba veszi
    - installálják és használják, de még nem a termelésben
  - üzemeltetői átvételi teszt
    - rendszergazdák ellenőrzik, hogy a biztonsági funkciók, pl. a biztonsági mentés és a helyreállítás, helyesen működnek-e

Tesztelési tevékenység

- Nem csak tesztek készítéséből és futtatásából áll, magába foglalja:
  - tesztterv elkészítése
    - leírja, hogy mit, milyen céllal, hogyan kell tesztelni, mikor sikeres a teszt. Általában a rendszerterv része, azon belül is a minősbiztosítás (quality assurance, QA) fejezethez tartozik
  - tesztesetek tervezése
    - milyen tesztadattal kell meghajtani a teszt tárgyat, mi az elvart visszatérési érték vagy viselkedés
  - felkészülés a végrehajtásra
    - teszt környezetre van szükség, a teszt környezet kialakításánál törekedni kell, hogy a lehető legjobban hasonlítson az éles környezetre

Tesztelési tevékenység

- Nem csak tesztek készítéséből és futtatásából áll, magába foglalja:
  - tesztek végrehajtása
    - teszt napló vezetése amiben szerepel, hogy milyen lépéseket hajtottunk végre és milyen eredményeket kaptunk. A teszt napló alapján a tesztnek megismételhetőnek kell lennie
  - kilépési feltételek vizsgálata
    - tesztek után meg kell vizsgálni, hogy sikeresen teljesítettük-e a kilépési feltételt. Ehhez a tesztetben leírt elvárt eredményt hasonlítjuk össze a teszt naplóban lévő valós eredménnyel
  - eredmények értékelése
    - az eredmények alapján további tesztek készíthetése lehetséges
    - döntés ez alapján: egy komponenst nem érdemes már tovább tesztelni, de egy másikat tüzetesebben kell tesztelni

Tesztelési tevékenység

- Nem csak tesztek készítéséből és futtatásából áll, magába foglalja:
  - jelentéskészítés
    - információ gyűjtése a tesztelésről -> projektmenedzsment, szponzor, ügyfelek, kulcsszereplők
    - kódban hibák találása -> tesztelők támadása -> személyeskedés kerülése
    - hiba oka: rövid idő, nagy nyomás stb.

Tesztterv dokumentum

- Fontos dokumentum, amely leírja, hogy mit, milyen céllal, hogyan kell tesztelni
- A teszt célja
  - megtalálni a hibákat,
  - növelni a megbízhatóságot,
  - megelőzni a hibákat
- Leírja a **teszt tárgyat**
- Kigyűjti a **tesztbázisból** a teszt által lefedett követelményeket
- Meghatározza a **kilépési feltételt**
- A **tesztadatokat** általában csak a teszteset határozzák meg, de gyakran a tesztesetek is részei a teszttervnek

Tesztterv dokumentum

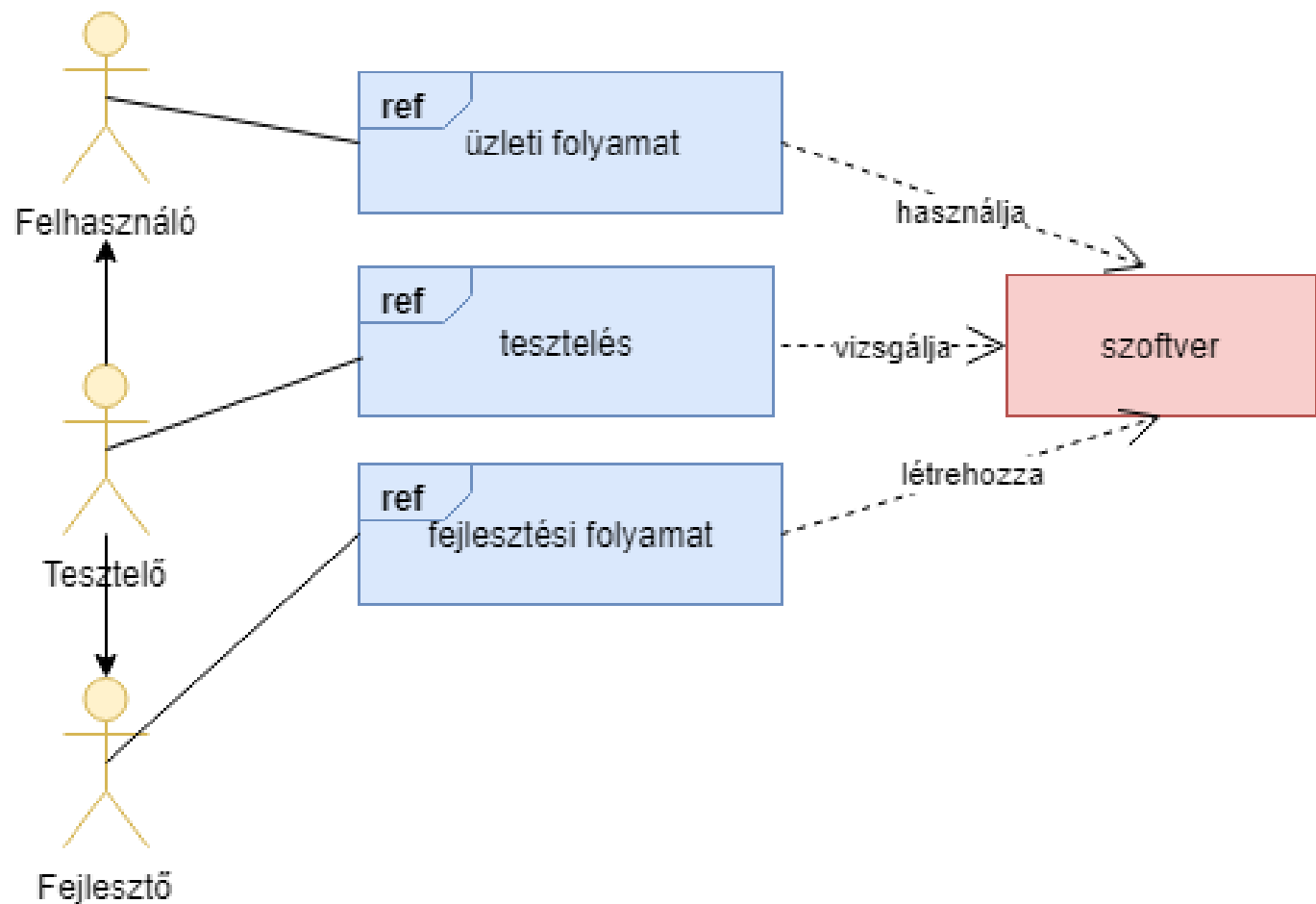
- **A teszt tárgya:** A rendszer azon része, amelyet tesztelünk, ez lehet az egész rendszer is.
- **Tesztbázis:** Azon dokumentumok összessége, amelyek a teszt tárgyra vonatkozó követelményeket tartalmazzák.
- **Tesztadat:** Olyan adat, amivel meghívjuk a teszt tárgyat. Általában ismert, hogy milyen értéket kellene erre adnia a teszt tárgynak vagy milyen viselkedést kellene produkálnia. Ez az elvárt visszatérési érték, illetve viselkedés. A valós visszatérési értéket, illetve viselkedést hasonlítjuk össze az elvárttal.
- **Kilépési feltétel:** Minden tesztnél előre meghatározzuk, mikor tekintjük ezt a tesztet lezárhatónak. Ezt nevezzük kilépési feltételnek. A kilépési feltétel általában az, hogy minden tesztest sikeresen lefut, de lehet az is, hogy a kritikus részek tesztlefedettsége 100%

A szoftver kapcsolatai az életciklus során

- Az életciklus alatt a szoftverrel az egyes szereplők más-más kapcsolatban állnak
- Szereplők
  - Fejlesztő
    - fejlesztési folyamat által **létrehozza** a szoftvert
  - Tesztelő
    - **vizsgálja** a szoftver megfelelőségét a tesztelés által
  - Felhasználó
    - **használja** a rendszert a különböző tevékenységein keresztül

A szoftver kapcsolatai az életciklus során

Vezérlő és rendszerszoftverek teszteléséről

- **Olyan szoftverek amelyek valamilyen hardvereszközt működtetnek közvetlenül**
- Hardverspecifikus működés: jelek előállítás/feldolgozása
  - pl. mikrovezérlők: mosógép vezérlése, hűtő, mikrosütő, TV, autó, repülő, stb.
- Szoftver hibája a hardvereszköz meghibásodásához vezethet
- **Pl. Airbus A320**
  - első olyan utasszállító repülő ami teljesen számítógépes vezérlő rendszerrel működik
  - a repülőgép kormányai nincsenek közvetlen kapcsolatban a kormányfelületekkel
  - joystick és a pedálok segítségével adnak jeleket a vezérlő szoftvernek, amely működtetni a különböző hardver eszközöket
  - rendszer szoftver folyamatosan figyeli a kormányokat és amennyiben úgy dönt, hogy a kormánykitérés "nem megfelelő", akkor felülbírálja a pilóta döntését
  - "megfelelő": hatalmas tapasztalaton alapuló tervezés
  - első prototípus: a vezérlő szoftver felülbírált a pilótákat, így a leszállás helyett a repülőtér melletti erőbe zuhant a repülőgép. A személyzet hét tagja meghalt.
- ezen eszközök tesztelésének témaköre túlmutat a tárgy keretein

Gyakorlat

Mire lesz szükség?

- Tetszőleges fejlesztőkörnyezet
  - Eclipse / NetBeans / IntelliJ
- **JUnit** keretrendszer (*junit-version.jar*)
  - egységtesztelni fogunk a félév folyamán
  - kódkönyvtár csatolása a projekthez
    - Eclipse -> telepítés vagy
    - Jar fájl projekthez adása vagy
    - Maven
      - dependency beállítása -> pom.xml

HelloTestWorld

- Írjunk egy **HelloTestWorld** nevű osztályt
  - 2 metódus:
    - **int square(int x)**
      - visszaadja a paraméterében megadott „x” érték négyzetét
    - **int countA(String word)**
      - visszaadja a paraméterében megadott „word”-ben lévő „a” betűk számát

HelloTestWorld

○ HelloTestWorld osztály

```
1. public class HelloTestWorld {
2.
3.     public int square(int x) {
4.         return x * x;
5.     }
6.
7.     public int countA(String word) {
8.         int count = 0;
9.
10.        for(int i=0;i<word.length();i++) {
11.            if(word.charAt(i) == 'a' || word.charAt(i) == 'A')
12.
13.                count++;
14.        }
15.        return count;
16.    }
17.}
```

HelloTestWorld

○ Teszteljük az osztály működését

- Projekt -> New -> Junit Test Case
- tesztosztály neve: xxxTest
- 2 metódus -> 2 teszteset
  - countATest osztály
  - squareTest osztály

```
1. @Test
2. public void test() {
3.     fail("Not yet implemented");
4. }
```

HelloTestWorld

○ countATest

```
1. public class countATest {
2.
3.     @Test
4.     public void test() {
5.         HelloTestWorld test = new HelloTestWorld();
6.         int output = test.countA("Majom");
7.
8.         assertEquals(1, output);
9.     }
10. }
```

HelloTestWorld

○ squareTest

```
1. public class squareTest {  
2.  
3.     @Test  
4.     public void test() {  
5.         HelloTestWorld test = new HelloTestWorld();  
6.         int output = test.square(5);  
7.  
8.         assertEquals(25, output);  
9.     }  
10. }
```

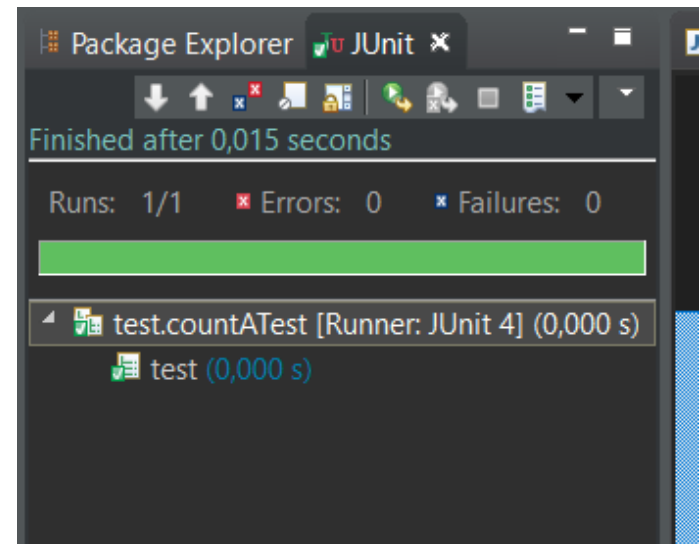
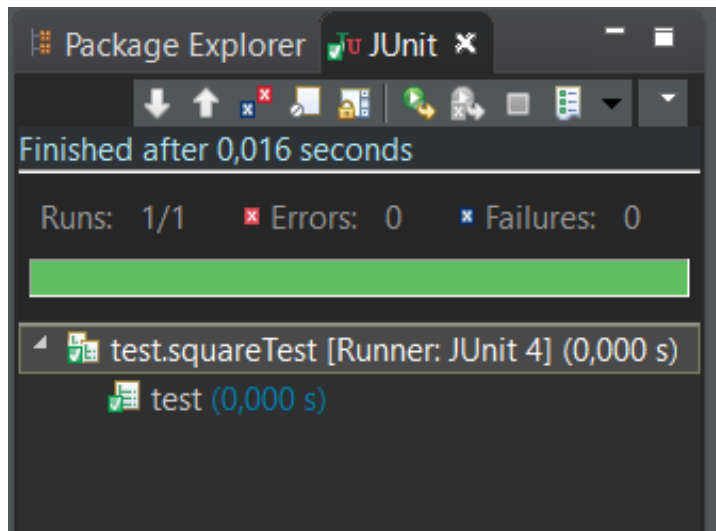
HelloTestWorld

- Mindig kell egy osztályváltozó, egy objektum amit tesztelni akarunk:
  - `HelloTestWorld test = new HelloTestWorld();`
- Eredmény változóba mentése:
  - `int output = test.square(5);`
- `assertEquals(expected, actual):`
  - 2 paraméter! (egyelőre)
  - megvizsgálja, hogy az elvárt és a tényleges eredmény megegyezik-e
  - `assertEquals(25, output);`

HelloTestWorld

○ Sikeres teszt

HelloTestWorld

○ Elbukott teszt

- miért?

```
1 package test;
2
3 import static org.junit.Assert.*;
4
5
6
7 public class countATest {
8
9     @Test
10    public void test() {
11        JUnitTesting test = new JUnitTesting();
12        int output = test.countA("Majom");
13
14        assertEquals(2, output);
15    }
16
17 }
18
```

HelloTestWorld

- Több tesztet futtatása
  - Test Suit osztály létrehozása

1. @RunWith(Suite.class)

2. @SuiteClasses({squareTest.class, countATest.class})

3. public class AllTests {

4.

5. }

HelloTestWorld

- Több teszt futtatása
  - Egy teszt osztály, több metódus
    - `@Test` annotáció!

```
1.class AllTestOwn {
2.
3.     @Test
4.     void testSquare() {
5.         HelloTestWorld htw = new HelloTestWorld();
6.         int result = htw.square(5);
7.
8.         assertEquals(25, result);
9.     }
10.
11.     @Test
12.     void testCountA() {
13.         HelloTestWorld htw = new HelloTestWorld();
14.         int result = htw.countA("Majom");
15.
16.         assertEquals(1, result);
17.     }
18.}
```

Köszönöm a figyelmet!

thank you 😊